

Przemoc i

agresja są często traktowane jako synonimy. Po części jest to uzasadnione, ponieważ przenikają się znaczeniowo – dotyczą zachowań powodujących negatywne skutki psychiczne i fizyczne, ale różnią się zakresem rodzaju zachowania sprawcy.

Najprostsze rozróżnienie

Przemoc jest skierowana wyłącznie na inną osobę. Jeśli chodzi o agresję to jej główną cechą jest równowaga sił pomiędzy ofiarą i agresorem – atakowana osoba może się bronić. W przypadku przemocy zawsze mamy do czynienia z sytuacją, w której jedna osoba ma przewagę (psychiczną lub fizyczną) nad drugą i skuteczna obrona nie jest możliwa.

Przemoc i agresja obejmują szereg zachowań i działań, które polegają na celowym i bezpośrednim krzywdzeniu, ranieniu innych poprzez zastosowanie siły fizycznej lub wywieraniu nacisków psychicznych lub werbalnych.

Agresywne działania fizyczne

Definicje przemocy i agresji zazwyczaj obejmują kombinację następujących elementów: niemoralne, odrażające i nieodpowiednie zachowanie; zamiar skrzywdzenia, uszkodzenia lub zranienia innej osoby fizycznie lub psychicznie; chęć zdominowania innych; werbalne znęcanie się, uwłaczająca mowa, groźby lub niewerbalne gesty; uszkodzenia przedmiotów lub środowiska; usiłowanie lub udane fizyczne zranienie lub zabicie innej osoby z użyciem broni lub bez, lub zmuszanie innej osoby do kapitulacji lub przyzwolenia na niepożądane działania lub sytuacje z użyciem siły. Wymuszanie niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych także jest agresją.

Mylenie pojęć

Agresja to zjawisko, które może przybierać różne formy, od stosunkowo drobnych czynów (takich jak wyzwiska lub popychanie), przez akty poważniejsze (takie jak bicie, kopanie lub

uderzanie pięścią), po akty ciężkie (takie jak dżganie, strzelanie lub zabijanie). Fakt, że agresja pojawia się w tak wielu formach, może czasami utrudniać określenie, czy wystąpiła przemoc, czy nie. Aby jeszcze bardziej skomplikować sprawę, jak ma to miejsce w przypadku wielu konstruktów psychologicznych, często istnieje podział między powszechnymi pojęciami agresji i przemocy a definicjami używanymi przez naukowców.

Często słowo „agresja” jest używane w sposób niezgodny z naukową definicją społeczno-psychologiczną. Na przykład ludzie mogą opisywać energicznego i wytrwałego sprzedawcę jako „agresywnego”, zachęcać swoich piłkarzy do „bycia bardziej agresywnymi” lub charakteryzować szybkie zmiany nastroju jako „gwałtowne”. Schorzenia i zabiegi medyczne są czasami opisywane jako agresywne (np. agresywny guz, agresywna chemioterapia). Żaden z tych przykładów nie odpowiada jednak społeczno-psychologicznym definicjom agresji lub przemocy. Czym więc agresja różni się od przemocy?

Agresja

W psychologii społecznej agresja jest najczęściej definiowana jako każde zachowanie skierowane przeciwko innej osobie, które jest popełniane z bezpośrednim zamiarem wyrządzenia krzywdy. Warto zapamiętać, że agresja to obserwowalne zachowanie, a nie myśl czy uczucie. Czyn musi być zamierzony i mieć na celu skrzywdzenie innej osoby. Agresja dotyczy ludzi, co oznacza, że niszczenie przedmiotów nieożywionych (np. kopanie w ścianę, rozbijanie talerzy lub walenie pięściami w stół) nie jest uważane za agresję, chyba że jest dokonywane z zamiarem skrzywdzenia innej osoby (np. opon w samochodzie wroga). Wreszcie, odbiorca szkody musi być zmotywowany do jej uniknięcia.

Nie ma przemocy bez agresji

Większość psychologów społecznych uważa przemoc za podgrupę agresji. W szczególności najpowszechniejsza naukowa definicja przemocy głosi, że przemoc to skrajna forma agresji, której celem jest poważne uszkodzenie ciała (np. poważne obrażenia lub śmierć). Podobnie jak agresja, zachowanie nie musi powodować rzeczywistej szkody, aby zostać sklasyfikowane jako gwałtowne. Próba śmiertelnego zranienia kogoś nożem, ale jej brak, jest nadal uważana za akt przemocy.

Wszystkie akty przemocy są uważane za przejawy agresji, ale nie wszystkie akty agresji są uznawane za przejawy przemocy. Na przykład, dziecko odpychające inne dziecko od ulubionej zabawki byłoby uważane za agresywne, ale pełne przemocy/brutalne. Jednak akt ekstremalny, taki jak usiłowanie zabójstwa, zostałby uznany zarówno za agresywny, jak i przemocowy. W ostatnich latach niektóre niefizyczne formy agresji również zyskały miano

przemocy. Na przykład określone typy lub wzorce agresji werbalnej są nazywane „przemocą emocjonalną”, zwykle skierowaną do dzieci lub bliskich partnerów w celu poważnego zaszkodzenia emocjonalnemu lub społecznemu dobrostanowi ofiary. Niemniej jednak „przemoc” jest najczęściej badana w kontekście skrajnej agresji fizycznej.

Źródła:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK356335/>

https://www.researchgate.net/publication/323784533_Aggression_and_Violence_Definitions_and_Distinctions

Fot. Charl Folscher, Unsplash.com

Czytaj też, [skąd się bierze przemoc domowa!](#)